

# Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA  
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

INSERTII  
se primesc după tariful la  
Administrația ziarului  
și la toate agențiile de  
publicitate.

Abonamente:  
un an . 520 Lei  
6 luni . 260 Lei  
3 luni . 130 Lei

Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

## Firul Ariadnei

Succesul Franței la Londra

Arad, 13 August

Cine dintre cititorii de ziare, de la săptămâni încoace, a putut să facă zi cu zi o imagine reală a situației internaționale, urmărind în ziarul nostru știrile telegrafice, buletinele, proiectele și soluțiile ce s-au urmat în jurul conferinței de la Londra? Sigur că nimeni.

Uriașul aparat informativ al premondiale a încurcat numai mințile, dar telegramele-și nelămurite, intrate din atâtea surse contradictorii. Așa se întâmplă întotdeauna. Lumea totuși n'a învățat încă din această experiență, că numai simplificarea lucrurilor și spulberând vagoarea și neclaritatea, poate să vadă repede. Așazisele probleme mondiale sunt în fond totdeauna chestiuni foarte simple, ce pot fi desegate de orice om cu capul treaz, în vreme bunăvoință reciprocă în deliberanți este dată.

Simplificând interminabilele discuții, proiecte și soluții de la Londra vom convinge încăodată de acest lucru. Am spus de atâtea ori în ziarul nostru că la Londra miezul discuțiilor este format de justele pretenții ale Franței. Dintre toți țările Franța a suferit mai mult. De aceea cea mai înfloritoare a țării a fost distrusă și acum trebuie reconstituită. Imprumuturile externe și cele interne au împovărat bugetul cu sute de miliarde. Francul s'a prăbușit, viața s'a scumpit, industria și comerțul tănesc. Statul e dator fără măsură Americii și Angliei. Dacă Germania nu plătește reparațiile, Franța e nevoită să arunce noi sarani, de fapt insuportabile, asupra populației. Problema reparațiilor e cea mai dură pentru Franța absorbantă.

În adevăr fără banii Germaniei a minelor din Ruhr ea nu poate să-și fortifice industria mare și deci nu poate să concureze pe celelalte țări industriale mondiale. În speranța că banii despăgubirii vor sosi totuși, Franța a vărsat sume enorme în industria națională și a fost pe urmă nevoită să le reîncazeze prin impozite grele.

Pentru asta am dat în război de la început a peste un milion de frați, și s'au întrebat cu drept cuvânt: „Căci este cu dreptate acest lucru?” Desigur că nu. Poporul francez nu poate fi lăsat în părăsire, mai ales când are în față primejdia de la război. Germanii sânt ca niște și bogăție mult superioară francezilor, și se pot reculege repede. Cine își dă seama, că acesta este devarul înfipt în fiecare conștiință franceză, nu mai are nevoie de labirintul telegramelor, pentru că prietenia politică lui Clemenceau, Briand, Poincaré și Herriot.

Tratatul de la Versailles asigură despăgubiri și Angliei, dar imperiul britanic e neasemănat mai bogat decât Franța. Reformele ce a pus în aplicare îndată după război au pus-o în situație de a putea și renunța chiar la cele din urmă la despăgubiri. Problema germană pentru englezi e în primul loc un caracter economic și doresc soluționarea ei, numai în interesul nevoilor lor economice acute, cum sânt șomajul și lipsa producției industriale.

America, la rândul ei, e într-o situație cu totul privilegiată. Pentru că războiul a fost o bună afacere, care i-a adus bogății imense. Azi e

creditorul Europei și singurul interes ce are este de-a nu expune la un sdruncin fatal această piață, prin ruina completă a Franței.

Vasăzică iarăș molohul banului stă călare în spatele lumii. Dar lumea a înțeles, că puterea banului nu este totul. Mai este o forță, mai universală, mai superioară și mai invincibilă: forța morală. Pericolul succumbărei franceze a ridicat-o fulgerător în ochii tuturor popoarelor.

Primul ministru francez, când a trecut canalul spre Albion, a spus că va aduce pacea sufletelor. Cu proverbia lui „pipă”, acest simbol de calmitate, întocmai ca prin farmecul unui nou triton, a îmblânzit multe adversități la conferință. Alături, serbătorit ca un erou, a putut în sfârșit să aducă solia cea mult așteptată de poporul său: pacea sufletelor.

Statele conducătoare a globului, par în adevăr puse de acord asupra modalității de vindecare a tuturor războaielor lăsate de război. Germania a fost adusă și ea la convingeri mai bune, când a fost pusă să recunoască legitimitatea pretențiilor franceze.

Vedem deci, că firul ariadnic, care să descurce dedalul problemelor postbelice, a fost regăsit iarăș în principiul etern triumfător, care este — dreptatea.

### O vizită în Delta Dunării sub conducerea d-lui gen. Văitoianu

În ultimele cinci zile, contele de Manneville, ministrul Franței, Robert de Schneider, ministrul Belgiei, baronul R. Zichy, ministrul Ungariei, Theus Navarra, însărcinatul de afaceri al Spaniei și d'Himenes, atașatul militar al Franței, însoțit de d-nii general Văitoianu, ministrul comunicațiilor și ad-interim la agricultură și dr. P. P. Daia, directorul general al pescăriilor, au vizitat bălțile și instalațiile de pescărie din Delta Dunării. Au fost vizitate următoarele localități: Tulcea, bălțile și instalațiile de la Jurilofea, Dranov, Cerneți, Muzlin, Mahmudia, Ismail, Chilia Nouă, Chilia Veche și Vălcov. În drum a fost vizitate și ruinele vechii cetăți istorice Istropolis. Bogățiile statului în această direcție cași munca intensă ce se depune au făcut o plăcută impresie asupra distinșilor vizitatori, cari s'au interesat deapropoe de această importantă sursă de avuții.

### Asociațiunea „Astra” — în Basarabia

Arad, 13 Aug.

Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român „Astra” din Sibiu, își largeste sfera de activitate culturală. O secție a acestei vechi societăți s'a creat în Basarabia, pentru a duce acolo vibrația curată a graiului românesc și pentru a răspândi, în frumoasa provincie de peste Prut, dragostea pentru cultura românească.

În ziua de 8 Iulie un grup de intelectuali din Cetatea-Albă a ținut o consfătuire la care au asistat toți românii din acel oraș, hotărând punerea bazelor celei dintâi secții culturale a „Astreii” în Basarabia pentru redobândirea conștiinței naționale.

Noua secție culturală a „Astreii” în Cetatea-Albă și-a început activitatea înființând în județ zece biblioteci și apelând la oamenii de bine să dea tot sprijinul acestei secții pentru că ea poate îndeplini misiunea culturală ce și-a luat-o de bună voc.

Lărgirea sferei de activitate a „Astreii”, ne umple sufletele de cea mai adâncă bucurie, iar însuflețirea cu care intelectualii români din Cetatea-Albă, pornesc cruciada culturală, ne vestește rodnice biruințe sufletești între Prut și Nistru.

Pilda dela Cetatea-Albă ar trebui să fie urmată și de alte orașe basarabene și chiar ardelenene, cari n'au încă secții ale „Astreii” noastre. Dorim Aradului nostru românesc să nu fie cel din urmă !!! (X.)

### Un interview al dlui Vintilă Brătianu

D. Vintilă Brătianu a acordat un interview ziarului „Temps”, în care după ce expune dezvoltarea economică a României, subliniază interesul permanent al României în politica de pace. În consecință, a declarat dl Vintilă Brătianu, România este alături de toate statele care înțeleg că menținerea păcii depinde de respectul regimului fixat prin tratate.

### România și navigația aeriană

Prin „Monitorul Oficial” de azi a fost promulgată legea prin care guvernul este autorizat a ratifica și a executa convențiunea pentru reglementarea navigației aeriene, încheiată în Paris la 13 Octomvrie 1919 între puterile aliate și România.

### Tratamentul minorităților la noi și aiurea

Organul oficios al guvernului ziarul „Viitorul” scrie: Ziarul unguresc „Nagyvarad” din Oradea-Mare protestând contra dizolvării partidului maghiar din Jugoslavia caută să demonstreze că în mod fals această dizolvare s'a făcut pe baza legilor maghiare în vigoare în teritoriile alipite. Ziarul maghiar

afirmă că în Ungaria viața politică și parlamentară era „liberă”, persecuțiile din Jugoslavia neputându-se baza pe legi inexistente. În ce ne privește atragom atenția ziarului unguresc nu asupra „libertății” din vechea Ungarie, cunoscută prea bine de toți, spre a mai fi nevoie de-o polemică pe această chestie, dar asupra libertăților de cari se bucură minoritățile în România, față de celelalte state succesoare. La noi

partidul maghiar n'a fost desființat nici chiar atunci când se decretase stat în stat și făcuse membri de drept pe toți maghiarii ce se năseau pe teritoriul românesc. Nici o măsură nu s'a luat contra acestui partid ci cu bunăvoință guvernul a căutat să-l readucă în legalitate. Dar aceste libertăți sântem siguri că maghiarii nu vor voi să le vadă decât atunci când le vor pierde prin agitații iredentiste.

## O gazetă minoritară neserioasă

D-l director regional Oct. Pop atacat în coloanele acelei gazete, de către funcționarii C. F. R. nemulțumiți cu românizarea. — Ce ne spune d-l director regional.

Arad, 13 August.

Presă minoritară din Timișoara și în special „Temesvarer Zeitung” a atacat în ultimul timp pe d. inginer Octavian Pop, directorul Reg. CFR. Arad-Timișoara, la care atac s'a alifat — cum era și firesc — gazeta iredentistă dela poalele Tâmpiei. Cu aceste atacuri, d. director Pop, nu poate decât să se mândrească știut fiind care este finta urmărită de aceste două organe de propagandă sovină, ale căror gogoși ne închipuim că nici țâncanii nu le mai iau în serios. Ce e mai trist, e tocmai faptul că atacurile sunt inspirate de către o parte din acei funcționari, cari au deus un jurământ de fidelitate Statului Român. Scopul atacurilor este ușor de cunoscut dacă ne ducem cu gândul înapoi — atunci când Regionala Timișoara lucra cu dela sine putere — și când o parte din funcționarii ei superiori făceau pe Pașii în țara românească.

Dar să precizăm faptul atacului celui mai recent și să vedem ce ne spune d. director regional.

În ziarul „Temesvarer Zeitung” apărut în ziua de 8 August, a apărut o informație prin care se spune că în fine directorul regional CFR, Octavian Pop va fi mutat din fruntea acestei Regionale ca director al Cassei Muncii, din Dir. Generală.

Față de asemenea informație, de care noi n'aveam habar, ne-am adresat dlui ing. Octavian Pop.

### Ce ne spune d. director regional

— „Am fost jignat de atitudinea ziarelor minoritare din Timișoara și în special de cea a ziarului „Temesvarer Zeitung”, de aceea, dlle director, vă rog a ne comunica și nouă, care este adevărul acestui mare interes, pe care vi-l poartă numita presă și mai ales care este adevărul permutării dvoastră din capul Direcției Regionale Arad-Timișoara.

— „Știrile apărute în ziarele minoritare din Timișoara” — începe d. director regional — „și mai ales cele ce privesc persoana mea, sunt tendențioase și inspirate de către unele elemente nemulțumite cu actuala stare de fapt a Regionalelor contopite în una singură, care elemente fac parte

din fosta Regională Timișoara și pe care le cunosc destul de bine.

Mă miră însă mult, cum aceste ziare — pretinse serioase — dau loc spre publicare în coloanele lor unor știri pe care chiar a doua zi sunt silite să le desmintă, prin însăși starea lucrurilor.

În privința pretenției permutării, rog a face cunoscut publicului interesat și în special dlor dela Timișoara că nu am de loc de gând să plec din conducerea acestor două Regionale — azi contopite în una singură.”

— „Ce fel de nemulțumiri, credeți dstră că au acei funcționari, cari inspiră ziarele minoritare cu aceste știri tendențioase?”

— „Aceste nemulțumiri le-am putut constata imediat ce am luat conducerea Regionalei Timișoara, pe care am contopit-o cu Aradul.

Prin noua organizare ce se va face în c. f. r. tendința Ministerului de Comunicații este de a reduce numărul Regionalelor numai la patru, din nouă câte erau. Inceputul s'a făcut cu Regionalele Arad-Timișoara; după care aproape imediat a urmat contopirea Regionalelor Chișinău și Iasi tot într'una singură.

Din informațiuni precise, vor urma — pe rând — desființarea Regionalelor: Craiova, Brașov și Cernăuți.

Prin unirea Regionalei Arad cu Timișoara au survenit — bineînțeles — schimbări de personal și — fatal — o nouă stare de lucruri. Aici e bubă care a duruți și al cărui efect este tocmai ceea ce poate citi în presa minoritară din Timișoara.

Aflându-mă deci în momentul unirii cu un personal nesuficient unei încadrări naționale necesar unei singure Regionale, am făcut aceste încadrări în conducerea serviciilor cu personalul înzestrat cu pregătirea necesară de conducere și cum se întâmplă la orice premenire — sau mai bine zis, curățenie generală — am scormonit și culcusul celor care tolanți în fotolii nu lucrau nimic, sau în cel mai bun caz lucrau prea puțin. Față de aceasta tristă constatare le-am spus respicând voința mea cu alternativa: sau se pleacă la lucru, sau pleacă. Din fericire însă aceștia erau pușini și tocmai ei sânt cei

### FOILETON

#### Lunca

In carul muncii Mireazma luncii A inoptat. Revarsă luna Ca totdeauna Argint curat.

Din fire — alese O până țese Albă pe car. Sub albu lunii La jug pânii Parcă's de var.

Domol îi mână Cu bici în mână Fratele lor Ș'in noapte cântă O doină sfântă Zisă de dor.

In vis de vară Pe drum de țară Lunca e'n mers. Singură pare Ea în mișcare In univers.

Volbură Poiană.

#### Salcâmul

S'au tot rotit cădurile de ciori da'supra — într-o vreme părea că nu se mai isprăvesc, cum veniau dela miază-noapte și împânziseră cerul până departe, — dar acum au mai rămas numai câteva, și astea nu se mai pornesc de pe-aci. Gerul pare că le-a îngreuiat ar pele de se lasă la pământ pășind tacticos, și foamea le face îndrăznețe, de intră în curțile oamenilor, și abia se avântă spre un zbor leneș când te-ai apropiat de ele la doi pași.

Așa amorțește frigul și foamea, — și așa parcă alungă ori potolește teama de alte primejdii, cari apar atunci mai șterse, mai ușor de înfruntat, mai lesne de disprețuit.

Așa și omul, copleșit de necazuri și lipsuri e mai îndrăzneț, — simte și el în sufletul lui că starea lui de jale are să îmblânzească pornirile dușmănoase și să umple de farmecul milei inimile de cari va încerca să se apropie.

Da, dar nu sunt toți oamenii la fel, — și ciudat om în felul lui era vecinul meu Nae Factoru. Fusese împărțitor la poștă, și de acolo i-a rămas numele; a dat însă ceasul rău peste dânsul, într-o iarnă tot așa de pomorită și geroasă, un reumatism i-a stricat

picioarele pentru totdeauna, de nici nu se mai cunoștea ce fusese odată Petrescu Nicolae al IV-lea.

Dar de ce zic eu că era om ciudat vecinul meu Nae? Fiindcă pe el lipsurile oricât l'ar fi înteițit, nu-i dădeau brânci nicidecum pe la ușile altora. Când a înțeles că, pentru toată truda lui de ani îndelungați, l-a scris și pe el stăpânirea cu o pensie de câțiva lei pe lună, și-a făcut socoteala că poate i-o ajunge să nu moară de foame, el și copila, — și n'a mai zis nimica.

Pentru el, nici că-i mai păsa lui; tot omul își are soarta scrisă, și se vede că a lui asta a fost: să care o viață întreagă scrisorile dela unii la alții, să olegească apoi și s'o mai ducă pe urmă câțiva ani târș-grăpiș — spre groapă. Dar îi era de copila, os fraged, plâpând, — rămasă dela șapte ani fără mamă. Să fi fost un băiat, de, îl aruncau acolo în valtoaraa vieții, să se deprindă cu necazurile și să slugăriască și el într'un fel sau într'altul semenilor lui, — să fie de vr'un folos pe lumea asta, se chiamă; un băiat, oricum o fi, o duce-la tăvăleală... Dar Sofița era puțintică, slăbuță ca și mamă-sa, și dela o vreme tusia tot așa cum a tușit și răposata până s'a topit toată și s'a stins, de parcă n'ar mai fi fost de când e lumea...

— Trebuie îngrijită, trebuie păzită, — i-a spus doctorul, — altănteri o pierzi;

măncare bună din belșug, fereală de răceli, aer curat, să stea mai mult p'afară...

Toate ca toate, dar aer a dat Dumnezeu destul.

Acu afară, spre Filaret, nu e înghesuială de case, de lume; sunt și copaci pe alocurea, și chiar Nae are în curțicia lui-un salcâm, care acum își întinde jerpelit nuelile ca o mătură uriașă spre cerul plumburiu, — dar să-l fi văzut astă-vară în podoaba deasă a frunzelor, cum în ciripitul voios al păsărilor, în mireasma dulce a florilor, răspândia umbră și răcoare împrejur...

Acu, sub copacul acesta, pe o bancă, a stat toată vremea zilelor călduroase Sofița. Până și toamna târziu, îndată ce soarele mai rasbia cu razele lui piezișe, aruncând umbre lungi pe pământ, fetița se sgriburia sub dragul salcâm, îmbrobodită peste tot, și sta acolo și jelia fiecare frunză pe care vântul o desprindea din copac așternând-o pe jos, într'un cerc mai larg și tot mai larg.

Apoi a dat într'o noapte gerul și tot ce-a mai rămas din podoaba salcâmului s'a scuturat dintr'odată. S'au închis ferestrele căsuței, și s'a așternut de jur împrejur tăcere. Numai câte un corb, bătând din aripi grele, tăia din când în când crâmpnele de pustiu alb prins în pervazurile ferestrelor.

Aerul ni-l dă Dumnezeu din belșug, și stăpânirea se îngrijește pentru slujitorii ei

Mica publicitate

CASATORIE. Un tinar, functionar necasatorit in etate de 36 ani, ar dori sa-si faca cunostinta cu o D-soara sau vaduva dela 28-32 ani, care se dispuna de o putina avere. Discretie chestie de onoare din ambele parti. Adresa sub deviza »Ași vrea să fiu fericit« la Administrația ziarului.

UN MOTOR 10 HP (benzin) în bună condițiune se vinde ieftin. ISPRAVNIC, Siria.

TANAR care cunoaste limba romana și maghiara caută post în vre-o cancelarie, sau alt post mai ușor eventual ca translator. A-se adresa la Administrația ziarului.

DOI COPII de ȘCOALA se primesc în vipt, lângă Liceul Moise Nicoară. Adresa la Administrația ziarului.

Educatoare germană

perfectă în limba franceză caută post ca educatoare în familie pe lângă copii de 4-11 ani. A-se adresa Librăriei Diecezane Caransebeș comunicând condițiunile.

Răspândiți Tribuna Nouă!

RESTAURANTUL și BERĂRIA PALKOVITS IN FAȚA PRIMĂRIEI.

De vânzare

imediat 48 jugăre cadastrale, 1280 stăngeni pământ de prima calitate în Pusta-Utveniș. Doritorii a-se adresa la Maior N. SOVA, Inspect. 3 Armată, Cluj. (1-2)

Singurul cotidian românesc în vestul țării „TRIBUNA NOUA“ : aduce cele mai proaspete știri din țară și din lumea întreagă.

O cassă de fier

(wertheimiană) ori alt sistem, folosită, căutăm spre imediată cumpărare. — Administrația „Tribuna Nouă“ Arad.

Insertii se primesc

la Administrația ziarului.

„OCEAN“ biurou pentru bilete de Vapor LLOYD SABAUDO Linii directe la: Statele Unite, Canada, Cuba, Brazilia, ARGENTINIA, Mexico. Arad, Bul. Reg. Ferdinand 6

„ASTRA“ Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

SECȚIA MOTOARE: Autobuse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (In-carcătură 3 tone). — Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tăierea de ghevinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000-1200 și 1600 mm. — Prese cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magazinele de consignație mai jos notate.

- Arad: Intreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri numărul. 6. Brașov: „Silvania“ Intreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor numărul 7. Cernăuți: „Mecano“ S. A. Piața Unirei numărul 9. Cluj: Biaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 3. Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj. Oradea-Mare: „Economia“ S. A. pt. Comerț și Ind. Piața M.-Viteazul 1. Sătmar: Frații Prinț, Turnăria de Fier și Fabrică de Mașini. Sibiu: Compania Anglo-Americană, Bretter Promenade. Târgu-Mureș: Biro E. Ing. mech. intrepr. tehnică Strada Ștefan-V. 1a. Timișoara: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 5.

„VICTORIA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII Centrala: ARAD. Sucursale: în CHIȘINEU, ȘIRIA, BORȘINEU, RADNA și PECELA, județul Arad, în CASELE PROPRII. Telefon centrala Nr. 177. Telefon Secția Devizelor Nr. 763. Capital societar și fonduri proprii: 20.000.000 Lei. Depuneri spre fructificare: 80.000.000 Lei, din care o parte considerabilă sunt depuneri americane. RĂMURI DE OPERAȚIUNI: Esecută totfelul de operațiuni bancare. Acordă: Imprumuturi cambiale, ipotecare și de lombard. Financiază întreprinderi industriale, comerciale și agricole. Cumpără și vinde monede străine (Dolari, Lire, Franci și alte valute). Primește depuneri spre fructificare pe libele și în cont curent, pe lângă cele mai favorabile condițiuni. Primește bani din America ca depuneri, ori pentru inmanare partidelor în Țară. Efectuește comisiuni primite din America în afacerile emigranților. Primește cecuri și alte valori spre încasso. Primește asemnări de bani în Țară și pentru străinătate. Are legătură de cont curent cu toate băncile din Țară și străinătate.

care tipă prin coloanele ziarelor revoltate și ele cum de un funcționar minoritar să fie obligat la mușcă, atunci când lucrurile mergeau destul de bine și fără să prea facă mult în bunul mers al serviciului. Am zis că sunt puțini acești domni, căci cea mai mare parte a personalului s'au acomodat grabnic cu noua stare de lucruri.

— „Domnule Director, v'ăși ruga să mi spunei în care situație morală se găsește azi Regionala Arad-Timișoara, față de trecut și separat?”

— „Răspunsul cel mai bun în această privință, vi l'ar putea da publicul interesat, care dela contopire încoace este mult mai mulțumit în satisfacerea cererilor ca înainte de contopire. Cât privește de către Direcțiunea Generală — în urma organizării dată de mine personal Regionalei unite — suntem pe cale de a servi ca Regională model bineînțeles cu adevărat și sincer, nu în mod ironic ca înainte de contopire. Și vă mai rog să dați spre publicație, autorizat din parte-mi următoarea declarație categorică.

Deși interesele mele personale și familiare nu mă leagă nici de Arad, nici de Timișoara, totuși nu mă gândesc să plec tocmai curând din fruntea acestei Direcțiuni Regionale. Sunt ferm hotărât, ca mai întâi să fac o Regională desăvârșită — în care scop voi curăți până la rădăcină neghiina și pe toți trântorii, care consumă produsul altora și numai când această hotărâre voi socoti-o realizată, abia atunci — poate — mă voi gândi la plecare.

Față de aceste adevăruri spuse de către un organ superior, cu autoritatea dlui director regional Octavian Pop, socotim că cele publicate de presa minoritară din Timișoara ne face să ne întărim bănuială că aceasta presă lucrează pe față contra interesului Statului, care o adăpostește cu ospitalitatea cunoscută numai Românului. Ce-ar face o asemenea presă în Cehoslovacia sau Jugoslavia? Răspunsul e ușor de dat: n'ar face nimic, căci n'ar exista. Dar la noi, până când această rușine?

Guvernul jugoslav și politica lui Radici

Declarațiile ministerului de externe al Jugoslaviei

BELGRAD, 12. — În cursul discuțiunii asupra declarațiunii ministeriale, opoziția a căutat să pună guvernul în contradicție cu interviurile acordate ziarelor sovietice de Radici șeful partidului fără-nesc croat, partid care sprijină cabinetul actual.

Ministerul de externe, dl Marinovici, a respins aceste critici, amintind că declarația ministerială s'a ocupat numai de punctele asupra cărora există un acord prealabil între divers-le partide care formează majoritatea.

Respingând acuzația că guvernul actual depinde de Radici, dl Marinovici a declarat că guvernul va rămâne la putere atât timp cât va dispune de încrederea majorității parlamentare și de sprijinul partidelor care au promis concursul lor.

Un membru din opoziție făcând aluzie la un articol apărut în ziarul lui Radici cu privire la Macedonia, ministrul de externe a declarat că în Jugoslavia nu există nici un partid și nici un om politic care să permită credarea unui cât de mic petec de pământ.

Această declarație a fost salutată cu aplauze frenetice ale tuturor deputaților, inclusiv a parlamentarilor din grupul Radici.

credincioși de câte o bucăciță de pâine, — dar iarna e greu, când dau gerurile cele mari și când doctorul ți-a spus despre o ființă la care ții mai mult decât la sufletul din tine: să o păzești de răceală, de frig, că la boala asta e moarte...

De trei zile văd pe vecinul meu Nae învârtindu-se cu bițele lui picioare șontoroage prin jurul salcâmului din curte, tot măsurându-l din ochi, plănuing ceva cu el și par'că neîndrăznind să-și pună gândul în lucrare... Numai într-o seară, aud bîfnind ca niște lovituri de săcuri la rădăcină de copac; apoi nici nu mi-a mai trebuit altă talmăcire.

A doua zi mă uit pe fereastră, — cu adevărat salcâmul zăcea la pământ ciopârțit... Și era afară un ger, — un ger fără milă și fără îndurare...

— „Apoi așa a fost, mi-a spus mai târziu vecinul Nae când l-am întrebat. Că nu mai era ban în casă și nici bucăciță de ceva ce să mai fi putut pune pe foc. Și fetița tremura în pat și clănțania din dinți și zicea mereu: — „Ni-e frig, tată...“ M'am tot gândit și mi-am zis: La ce s'ajuste acum copacul ăla de-afară?”

„A fost bun astă-vară, — acu stă de geaba acolo, și fetița inghiată de frig în casă... Da, — da'ce ne facem la vară?... O să treacă iarna și o să vie iar pe urmă căldurile și n'o să mai și o leacă de umbră

Artistice - Culturale

Repertoriul Teatrului Național din București

În cursul viitoarei stagiuni, Teatrul Național din București va reprezenta după împrejurări, parte din piesele notate mai jos înscrise în repertoriu: „Bolnavul Inchipuit“, de Moliere; „Femeia îndărătnică“, de Shakespeare; „Don Quichotte“, după Cervantes de M. Sorbul; „Unchiul Vania“, de Tchekov; „Doctorul Knock“, de Jules Romains; „Nebuniile Dragostei“, de Regnard; „Doctorul în Dilemă“, de Bernard Shaw; „Cyrano de Bergerac“, de E. Rostand traducerea lui Codreanu; „Richard III“, de Shakespeare; „Peer Gynt“, de Ibsen; „Sakuntala“, de Kalidassa, traducerea lui Coșbuc; „Faust“, partea întâia de Goethe; „Viața e un vis“, de Calderon; „Tragedia Omului“ de Madach, traducerea lui O. Goga; „Când noi morți vom învia“, de Ibsen.

Piese întru act: „Smochine de Sicilia“, de Pirandello; „Doi Priceni“, de Mazaud.

Piese originale: Se vor reprezenta după împrejurări; parte din piesele originale notate mai jos: „Păcat“, de Lucreția Petrescu; „Pierde Vară“, de Alfred Moșoiu; „Păturică“, după romanul „Ciocoi vechi și noi“ de Pillat și Maniu; „Bizanț“ de Mircea Rădulescu; „Femeia cu donă suflete“ de Sân Giorgiu; „Thebaida“, de Victor Eftimiu; „Mioara“ de Camil Petrescu „Galantonul“, de Stempu; „Mitu Boerul“, de Alinescu și Stetscu.

Riesele originale într'un act: „Actul Venețian“ de Camil Petrescu; „Carte de bun trai“, de Ureche; „Mărajul Alpilor“ de Th. Scortescu.

Se vor relua după împrejurări, unele piese, clasice și originale din anul sau anii trecuți.

În cursul lunii Maiu se va reprezenta de patru ori, în abonament următorul „Ciclu Shakespeare“: „Hamlet“; „Macbeth“; „Noaptea Regilor“; „Regele Lear“; „Visul unei nopți de vară“; „Shylock“; „Richard III“; „Cumetrele vesele dela Windsor“.

Gazeta „Curierul American“

din New-York, reproduce în fruntea numărului său din 25 Iulie, articolul „Ungurii și străinătatea. Propaganda lor culturală“ apărut în „Tribuna Nouă“.

„Curierul American“

la fel cu noi, se plânge de lipsa noastră de propagandă serioasă peste Ocean, unde Ungurii fac sforțări uriașe să câștige simpatia opiniei publice americane.

Cel mai vechiu din lume

În China există o gazetă cu „King-Coo“ care a fost scoasă întâia pe la anul 911 după Cristos și are chime de o mie și 13 ani. Din atunci până astăzi, stăpânirile cari s'au succedat acele țări au tăiat capul la redactorii dela acea gazetă, fiindcă nu se plăcuseră împăraților.

Pianistul Paderewski la Viena

În cursul lunii Noemvrie Paderewski va da o serie de concerte la Viena.

O statuă romană desopată la Belgrad

Din Belgrad se anunță: În fortăreața Belgrad cățiva au desoprat o splendidă statuă de marmură înaltă de aproape doi metri, așezată pe un soclu înalt, în fața marelui muzeu. Evident a fost ascuns acolo când Belgradul sau vechiul Singidunum, roman. Statua e de marmură curată, nu există în Serbia, se crede deci că sculptată de vr'un artist roman în timpul transportată la Belgrad.

Statua reprezintă o femeie în toată eleganța, cu toga romană pe umăr, mâna stângă ține un pergament pe care dreapta ține toga cere cade cu frumoașă linie pe spate și pe piept. nenorocire capul lipsește, însă inginerii conduc săpăturile cred că-l vor afla.

„Tragedia Omului“ Madach, în film

Din Budapesta se anunță că o societate cinematografică anonimă intenționează să pună în film renumita piesă „Tragedia Omului“ de sciitorul maghiar Madach.

Pianista noastră Magdalena Cocoră

a dat ieri un concert la Sinaia, având un extraordinar succes.

Programul a fost următorul: Sonata op. 53 de Beethoven, Fuga op. 17 de Schumann, Scherzo de Chopin, preludes și poloneza op. 10 de Chopin și Nocturna de Liszt.

Revendicările românilor din Banatul sârbesc

Expunerea delegației românilor către membrii guvernului Jugoslav

BELGRAD, 10. — O delegație a partidului național român din Banat, a prezentat guvernului jugoslav, dezideratele românilor din Jugoslavia, cu privire la autonomia școlară și eclesiastică precum și la menținerea bunurilor municipale la dispoziția comunelor și la distribuirea pământurilor la agricultori.

Delegația a cerut în special ca personalul didactic și bisericesc să poată fi adus din România.

Miniștrii de justiție, culte și finanțe — cărora s'a prezentat delegația — au răspuns că, deși aceste

cereri prezintă dificultăți, toate se vor satisface.

Delegații au atras apoi atenția guvernului că în comunele românești din Banat s'au dat pământuri românilor veniți din Macedonia, când, după lege numai sârbii, slovenii au drept să participe la împărșirea acestor pământuri și mai ales a celor cari aparțin comunele românești.

Miniștrii au promis că vor lua în considerație cererile și că legea să fie respectată și să se plină astfel dorința românilor.

în curte... Ș'apoi ce-o să zică fetița?... O, Doamne! Întăul lucru e să trăiești azi, că despre mâne o vede cel de sus... Dac'om inghieta acum, la ce o să ne mai folosiască umbra dela vară?... Și l-am tăiat.

„Ardeau acum lemnele în sobă, dar țiutau și plângeau de parcă s'ar fi tănguit salcâmul precum că de ce l-am tăiat?... Și mă prindea așa o jale dela inimă și o părere de rău. Mai ales că fetița mă tot întreabă: — „Tată, de ce se tănguie așa lemnele când le arzi?“

— „Le-o fi durând și pe ele“, zic oftând. — Și odată numai ce deschide ochii mari la mine: — „Tată, zice, când s'o face primăvară, o să stăm iar toată ziua sub salcâm...“ Tată, mai e mult până la primăvară?...

„Doamne, Doamne, — așa fi vrut să fie așa de mult, cât să nu mai sosesacă niciodată...“ Dar tot a sosit.

„Stam în pat și mai ațipiam așa spre dimineață, când deodată mă trezesc într'un țipăt de-mi rupe inima...“

— „Fetița tăii, ce e?...“ „Stătea la fereastră, galbenă, pierdută, aiurită...“ „Tată, tată, nu mai e salcâmul... Ne-a tăiat salcâmul, ne-a furat salcâmul...“ „Și odată cu hohotele de plâns, a dus batista la gură și m'a cuprins amețiala când am văzut cum se roșia de sânge... Am cul-

cat-o iar în pat... — „Tată, tată, nu e salcâmul...“ atăta putea să mă îngrijoreze meru asta și iar asta o spunea, — sfâșia, domnule, mă sfâșia ici la bărbie... — „Nu plânge fetițo, zic, — punem altul în loc și o să crească ăla...“ — „Crește tată?“ zice mai puțin... „Crește dragă, — zic și mă întorc în altă parte, să nu mă vadă cum mă desc lacrimile...“

L'am mai întâlnit iară, nu mult după ce vecinul meu Nae. Era în tramvai pe care duce la cimitir. Se uita așa pierdută geam și tot legăna în mână o ramură de salcâm.

Abia m'a cunoscut, ca din vis. Sol bit și mi-a arătat ramura: — Acu nu mai e mult și vine vremea Trebuie aer, trebuie umbră... Dac'am tăiat salcâmul, de unde să-mi Trebuie altul... Uite, am să sădăsc murica asta, și are să crească... Și buie de timpuriu, ca să aibă vremea Și uitându-se sfios de jur-împrejur pleacă la urechea mea, în taină: — Ce crezi, d-le Iancluc, se prinde tot — Se prinde, nene Nae, se prinde zic eu, și-mi întorc de zor ochii mul dela spate.

# Spiritul lui Muth la Aradul-nou

## Un concert cu tãlc. — Cum ne iubesc „fratii noștri“ de peste Mureș — In atențiunea d-lui prefect al Timișului

— Corespondență specială —

Aradul-nou, 12 August

Zilele aceste reuniunea culturală svăbească „Mendelssohn“ din Aradul-nou a dat un conținut foarte cercetat de svăbii din localitate de ee din satele învecinate. Programul, de obicei a fost surprinzător, afișând 13 puncte. Il cităm ca curiositate :

1. Mendelssohn: Hochzeitsmarsch. (Orchester).
2. Abt: Ständchen. (Gem. Chor).
3. Weber: Freischütz-Fantasie (Orchester).
4. Lányi: Népalegyveleg. (Gutenberg-Maennerchor).
5. Suppe: Vergissmeinnicht. (Cornet a Pistor-nerchor).
6. Porumbescu: Numele tău. (Gutenberg-Maennerchor).

### Pause.

7. Verdi: Troubadour-Fantasie. (Orchester).
8. Skandinavisk dalok: (Gutenberg-Maennerchor).
9. Kreutzer: Das Nachtlager von Granada. Fant. (Orchester).
10. Danko-Marsay: Népalegyveleg. (Gutenberg-Maennerchor).
11. Eilenberg: Petersburger Schlittenfahrt. (Orchester).
12. Gardonyi-Révfy: Göre gábornóták. (Gutenberg-Maennerchor).
13. Ferras: Carmenmarsch.

Dupăcum vedem programul a fost înțeles numai în limba germană, trecându-se la vederea precizei și categoricele ordine politicești, și sfidându-se faptul, că Aradul-nou e situat în strictă zonă de stare de asediu. Aceasta ca primă constatare.

A doua și cea mai gravă constatare ce-

am făcut a fost în ce privește atmosfera dușmănoasă ostentativă ce s'a manifestat la punctul românesc al programului: „Numele tău“ de Porumbescu. În vreme-ce auditorul a aplaudat frenetic nu numai punctele nemțești, ci mai cu seamă și pe cele ungurești, cântecul românesc a fost acoperit de cea mai surdă tăcere. În public, la o singură masă erau români și aplauze: lor au răsunat stridente și izolate în ostentativă tăcere generală.

Pentru noi această tăcere a vorbit mai răspicat decât orice altă împrejurare. Dacă cântecul popular ungurești a „Göregabor-notak“ pot să entusiasmeze pe adepții ferocului dar foarte mărunțului nostru dușman de rasă, fostul deputat svăb Gaspar Muth, înțelegem că în localul concertului a pluit în seara aceia îndemnul lui, când s'a produs stupida și necivilizată manifestare:

Ne întrebăm cine i-a silit să ia în program și puncte românești? Or au făcut-o numai pentruca să-și demaște sentimentele. Luăm act.

Acest moment efemer face parte din complexul unei mari probleme aici la marginea țării și vom reveni încurând în forma convenită. Azi ținem numai să atragem, fără nici o atitudine de provocare, atenția autorităților competente, ba chiar atențiunea prefectului județan, asupra acestor fel de documente psihologice, rugându-l să pui subț o supraveghiere mai controlată dulcea răsfățare a iubitorilor noștri frați din Aradul-nou în grădina tuturor libertăților nevisate de ei în trecut, care este țara românească. Cor.

# Faptele bandiților din ținutul Halmagiului

— Corespondență specială —

Halmagiu, 13 Aug.

Sleahța de derbedei, pripășită în ținutul Halmagiului, constrânsă de foame a încercat în noaptea de 11—12 August să pătrundă în grădina de zarzavaturi a locuitorului Ilie Lăcuș din comuna Halmagiu.

Paznicii grădinii simțindu-i la vreme i-a somat să stea. Neprimind nici un răspuns, paznicii au deschis un foc viu de arme, la care drept răspuns trupa Mantului a dat bir cu fugiții, urmărind de aproape de focurile de arma ale paznicilor, până au disparut în noaptea în direcția satului Poenari.

de furt le-a dat rezultate favorabile și anume pătrunzând pe nesimțite în casa locuitorului Ioan Balint din comuna Poenari, au reușit să spargă camera de alimente, furându-i untura și alte alimente aflate acolo. În ultimul moment ne-a parvenit știrea pe cale particulară că trei dintre acești derbedei au fost recunoscuți de către locuitorii din partea locului și că ar fi dintr'un sat al jud. Bihor. Tot pe această cale mai suntem informați că patruzele de jandarmi încoțându-i de toate părțile îi vor sili să se predea, cu atât mai mult că noua dispoziție luată în paza satelor nu le va mai permite nici un fel de alimentare. Cor.

În noaptea următoare o altă încercare

# INFORMAȚIUNI

## Dela administrația ziarului

Toți onorații noștri abonați cari sunt în restanță sunt rugați a-și achita abonamentele de urgență.

Refuzurile de numerii dela această dată încolo nu vor fi luate în considerare, până când nu sunt însoțite de costul numerilor pe cari i-au primit respectivii abonați.

## O nouă societate de presă

Ziarisții români din Arad s'au întrunit ieri constituindu-se într'o societate după modelul celorlalte societăți similare și purtând numele de „Asociația ziarisților români din Arad“. Zilele acestea se va proceda la alegerea comitetului.

## Vizită

Di Mihail Săulescu — fost ministru — a vizitat pe ziua de ieri orașul nostru. Dsa a fost însoțit tot timpul de către dl dr. I. Robu; primarul orașului.

## Dela poliție

**Marfă găsită în stradă**  
În ziua de 12 August a. c. pela orele 17 s'a găsit pe stradă — de către organele polițienești — un balot mare de pânză, pe care este firma „A. Albert Pecica“ circumscripția i-a face cercetările.

## Încercare de sinucidere

Soldatul Kováci Pavel cu domiciliul în Piața Peștelui No. 15, care soldat se afla în localitate în concediu de 30 zile, în ziua de 12 August pela orele 20-15 a încercat să se sinucidă înfigându-și un cuțit de măcelărie în pept. A fost transportat la spital în stare gravă, cauzele nu se cunosc, căci nici când se pune ziarul sub presă nu se poate vorbi cu numitul.

## Un presupus agent bătuș

Individul Bălănescu, dându-se drept agent al forței publice, a bătut pe locuitorul Popa Floarea de 70 ani, din Strada Oituz No. 185 provocându-i leziuni corporale serioase. Numitul presupus agent a fost arestat și cu actele dresate, se va înainta parchetului.

## Din județ

### Furt

În noaptea de 12—13 August a. c. indivizii necunoscuți au furat de pe gard dela locuitorul Pop Silomir rufe în valoare de 3500 lei. Cazul se cercetează de șeful postului.

### Diverse

Secția jandarmi Șebiš raportează că în ziua de 11 August a. c. locuitorul Trif Nicolae din comuna Buteni reclamă că în luna Iunie a. c., brigadierul silvic Dușu Mihai a voit să-l împuște cu arma. Cazul se cercetează.

### Copil răpit

În ziua de 11 August a. c., indiv. Eva Precup din comuna Seleseni a răpit un copil de un an și jumătate dela femeea Zimul Edelta din comuna Bonțești. Cazul se cercetează de șeful postului Plut. Belean Gavriță.

### Bătăe

În ziua de 12 August individul Ardelean Pavel din comuna Chertești a bătut grav pe locuitorul Toma Milente tot din aceea comună. Cazul se cercetează.

### Încercare

În ziua de 12 August a. c. fata Mura Marcoi de 15—16 ani din comuna Crasna s'a încercat în Cris.

### Sinucidere

În ziua de 11 August a. c. v. d. Polca Saveta din comuna Glogovaț, s'a sinucis prin strangulare.

Cazul se cercetează de șeful postului jand. Plut. Mihaltan Ion.

## Știri diverse

### Automobilul căzut în prăpastie

Citim în ziarele din București:

Un automobil, în care se aflau d-na Elena general Grigorescu din Grozești și d. Vasile, administratorul general al moșiilor d-nei Grigorescu, pe când mergea pe șoseaua Bacău-Comănești, la km. 13, a căzut într'o prăpastie de vreo 50—60 metri adâncime. Cauza prăbușirii este că bara de direcție a mașinei s'a rupt. Ca prin minune, persoanele aflate în automobil au scăpat cu viață.

## Un caz extraordinar de presițiune

Ziarele streine povestesc în legătură cu atentatul din Serajevo, o foarte ciudată istorie de presițiune. Monseniul Lanyi, episcop al Oradei-Mari, fost profesor de limba ungară al arhiduceului Franz Ferdinand, păstrase pentru elevul său o mare afecțiune. În noaptea care a precedat atentatul un vis impresionant, plin de prevestire, turbură somnul înaltului prelat. El visă ca primise o scrisoare bordată și pecetluită cu negru din partea arhiduceului. Deschizând plicul văzu înăuntrul lui o cartă postala ilustrată reprezentând pe arhiduce și soția sa în automobil; în fața lor se afla un general iar lângă soferul un ofițer. Doi tineri eșiți din mulțime trăgeau focuri asupra perechei princiare. Scrisoarea mai cuprindea următoarele:

Scumpe Monseniore.

Te salut din inimă. Arhiducele împreună cu soția mea la Sarajevo victimă a unui omor politic. Te rugăm să împlori Cernul pentru noi și să rămâi devotat ca și până acum arătând dragoste și credință bieților noștri copii. Te salut din inimă arhiducele Franz.

Serajevo, 28 Iunie 1924, 3 ore 30 dimineața.

Episcopul, extrem de mișcat își scrisese vizul la deșteptarea sa. Se zice că ar exista și azi o copie autentică după această povestire.

**Magda Fulop**, care a absolvit academia de muzică în anul acesta la Budapesta dă ore de violină, Informații la prăvălia de ghete „Derby“ Piața Avram Iancu. (1—2)

## Cinematograf

(x) Azi, Vineri, va avea loc în cinematograful „Apollo“ premiera piesei „Civilizația“. Cum spuneam în numărul nostru de ieri, filmul e frumos aranjat, bogat în peripeții, tratează despre război, cel mai groaznic din toate războaiele. Eroii filmului se îndrăgostește, e ranit apoi în război, dar lupta lui e triumfătoare și după cele 8 acte agitate filmul termină câștigând un desnodământ romantic. Marea dramă va fi rulată zilnic de Joi și până Vineri în cinematograful Apollo.

(x) „Măta sălbatecă“ un umoresc vesel în care joacă distinsa Pola Negri, va face zilele următoare senzația orașului.

(x) Reprezentații permanente în „Urania“. Vineri se încep reprezentațiile regulate în cinema „Urania“. În bucata de Vineri se arată publicului „Carnevalul Roșu“ un vestit roman criminal din America. E un film puternic și sgaduros așa cum numai în America, patria mușilor, se produc. Filmul va rula și Sâmbătă și Duminică. Iar de aci încolo „Urania“ va rula în programul său numai filmuri de prima clasă, iar pentru acoperirea regiei care are să coste mai mult, apelează la generosul public inteligentor.

## Concertul d-șoarei Lepa la Ghioroc

Ghioroc, 13 Aug.

Cu multă bucurie s'a luat la cunoștință pe Podgoria Aradului hotărârea simpatice și renumitei artiste de operă Dora Lepa, de a face o seară plăcută și înalțătoare inteligenții și poporului de aici. Prin intervenirea — demna de toată lauda — a dlui prim-prier Dărclea, biletele au fost plasate de cu vreme de domni notari comunali.

Concertul s'a ținut în sara zilei de 9 August a. c. în grădina hotelului Central din Ghioroc. Un inconvenient pentru cântăreață, dar o binefacere pentru ascultători. M'a surprins în dresabi liniștea evlavioasă cu care a fost ascultată prețuita noastră artistă dela cântec-tele clasice, până la duoasele noastre doine românești. Atât străinii, cât și publicul românesc au rămas încântați, atât de finețea vocii, precum și de interpretarea măiestră a tuturor punctelor din program, așa de bine alese. Aplauze îndelung repetate au însoțit, fiecare cântec. Primăria comună din Ghioroc a dăruit artistei un frumos buchet de flori naturale.

Primirea însuflețită, pe care i-a făcut-o publicul de pe podgorie, sperăm, va îndemna pe dsoara Lepa să-și aducă aminte de el în fiecare an.

După concert voia bună s'a continuat până târziu. Dela Ghioroc

## Specula dela restaurantul „Central“

Arad, 13 August

Cele comunicate nouă de către un cetitor în privința speculei ordinare a restaurantului „Central“, ne face să ne adresăm din nou autorităților locale, pentru a pune la rezon pe dl anteprenor al susnumitului local, declarând tot odată că faptele, ce vor decurge din cauza speculei nerușinate vor cădea toate în sarcina autorităților competente.

Cine nu știe ce se petrece la acest restaurant să afle dela noi costul următoarelor consumații: una sticlă de vin infundat — capacitate 600 gr. — un sifon și trei cafele turcești. E bine această consumație a trebuit achitată cu suma de 153 lei! Poftesc autoritățile și prețurile fiecărei consumații în parte? Le o dăm cu plăcere: 100 lei sticla de vin, 8 lei sifonul și 15 lei o cafea turcească. Sotocim că actualile prețuri întrec cu mult pe cele dela cel mai faimos Cabaret din Capitală — renumit în prețuri de jupuială. Până când această toleranță revoltătoare? Vrem să știm și dacă nu ni se va răspunde, consumatorii o vor afla singuri.

## Loturi de casă pentru invalizi, văduve, orfani de războiu și funcționari

Eri după masă la orele 5, o comisiune formată din dñii: dr. I. Robu, președinte; maior Nituțescu delegatul Minist. de războiu, Boneu, primnotar; Covacevici, consilier comunal, inginerul șef al comunei și Aurel Vătan notar a deliberat asupra distribuirii loturilor de casă convenite invalizilor, văduvelor, orfanilor de războiu și funcționarilor. S'a deliberat asupra următoarelor cereri cu rezoluția din dreptul fiecăreia:

### Invalizi de războiu

1. Heinrich Adam a primit parcela 3 lotul de casă 208 întindere 216 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.
2. Sublt. Romulus Bejan, secretar la prefectura județului a primit parcela 25 lotul 9 întindere 125 stânjeni patrați a 30 lei stânjenu.
3. Vasile Boneu, primnotar județan a primit parcela 26, lotul 9, întindere 151 stânjeni patrați a 30 lei stânjenu.
4. Coloman Brusthuter, funcționar particular, a primit parcelă 13 lotul 127, întinderea 106 stânjeni a 20 lei stânjenu.
5. Arsenie Duma, muncitor, a primit parcela 3, lotul 207, întinderea 214 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.
6. Nicolae Farcaș, cererea este respinsă nefiind complete actele.
7. Fehete Gavriță, comerciant de fructe și cereale, a primit parcela 3, lotul 205, întinderea de 214 stânjeni patrați, a 10 lei stânjenu.
8. Eugen Jăe, funcționar la Uzinele comunale, a primit parcela 13, lotul 57, întinderea 132 stânjeni patrați, a 20 lei stânjenu.
9. Ioan Jerlean, respinsă cererea nefiind complete actele.
10. Pavel Lingurar, a primit parcela 2, lotul 317, întinderea de 237 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.
11. Josif Madar, a primit parcela 13, lotul 40, întinderea 105 stânjeni patrați a 20 lei stânjenu.
12. Meier Romulus, a primit parcela 25, lotul 336, întinderea 121 stânjeni patrați a 20 lei stânjenu.
13. Ștefan Maștineac a primit parcela 13, lotul 42, întinderea 108 stânjeni patrați a 20 lei stânjenu.
14. Francisc Melo a primit parcela 3, lotul 203, întinderea 213 stânjeni patrați, a 10 lei stânjenu.

15. Carol Nagy, administratorul Institutului Obsteric, a primit parcela 13, lotul 171, întinderea 130 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.

16. Socol Nicolae a primit parcela 13, lotul 41, întinderea 128 stânjeni patrați a 20 lei stânjenu.

Cererile locuitorilor Ioan Popici, Josif Ratz și Ciac Ioan s'au respins, nefiind complete actele.

### Văduvele de războiu cu orfani

Văduva Ioan Bugariu, pentru orfanul Ioan Mihai Bugariu a primit parcela 3, lotul 223, întinderea 214 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.

2. Văduva Forgaci Adolf, pentru orfanii Lidia și Ana Forgaci, a primit parcela 3, lotul 221, întinderea 214 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.

3. Văd. Oscar Lades, pentru orfanii Magda și Felix Lades, a primit parcela 13, lotul 39, întinderea 105 stânjeni patrați a 20 lei stânjenu.

4. Văd. Palfi Teodor, pentru orfanii: Ioan, Ileana, Maria, Ludovic și Pavel, a primit parcela 3, lotul 216, întinderea 152 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.

5. Văd. Pajor Gh., pentru orfanul Gheorghe, a primit parcela 3, lotul 25, întinderea 153 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.

6. Văd. Ștefan Ștefan, pentru orfanii Cornelia Constanța și Leitiția Dore, a primit parcela 12, lotul 150, întinderea 115 stânjeni patrați a 25 lei stânjenu.

7. Văd. Constantin Susan, pentru orfanii Pavel și Magdalena, a primit parcela 3, lotul 210, întinderea 217 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.

8. Văd. Gh. Tirichian, pentru orfanii: Petru, Maria și Amalia, a primit parcela 3, lotul 209, întinderea 217 stânjeni patrați a 10 lei stânjenu.

9. Văd. Ludovic Vitusec, pentru orfanul Ervin Uido, a primit parcela 13, lotul 34, întinderea 105 stânjeni patrați a 20 lei stânjenu.

Cererile văduvelor: Trailescu Emilia, Teodor Petru, Josif Cantor și Josif Kandințchi au fost respinse, iar cererile văduvelor: Lazăr Lingurar Covaci, Ioan Șerbutiu și Ioan Șomodi, au fost luate în suspensie, rămânând a fi luate într'o nouă deliberare după completarea actelor. Rep

# Ultima oră

## Conferința dela Londra

Textul acordului dintre Comisia Reparațiilor și Germania — Spre un acord comercial franco-german. — Evacuarea Ruhrului și siguranța Franței

LONDRA, 12. — Iată rezumatul acordului intervenit între comisia reparațiilor și guvernul german: „Guvernul german se angajează să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea punerii în executare și a funcționării permanente a planului Dawes și în special să ia dispozițiile necesare pentru promulgarea și aplicarea legilor și regulamentelor în această privință, cu privire la banca de emisiune, la căile ferate și la obligațiunile industriale, într'o formă aprobată de comisiunea reparațiilor. Comisia reparațiilor se angajează să ia toate măsurile necesare pentru punerea în executare și funcționare a planului experților, înlesnind în special emiterea împrumutului german și efectuând toate operațiunile financiare și comptabile, necesare pentru deplina reușită a planului experților. Comisia reparațiilor și guvernul german se angajează să pună în executare, în măsura competenței lor respective, acordurile suplimentare care vor interveni între Reich și aliați. Orice contestație va fi supusă arbitrajului după metodele care rămân să fie fixate și sub rezerva condițiilor care vor fi determinate de conferința din Londra în ceceare privește chestiunea interpretării planului experților. Dacă conferința din Londra nu va realiza un acord între aliați și Reich pentru punerea în executare a planului experților, prezentul acord va fi considerat neavenit.

Cei șase șefi ai delegațiilor aliate s'au întrunit dimineața. D. Herriot a comunicat hotărârile consiliului de miniștri francez, în chestiunea evacuării Ruhrului d. Herriot a declarat d-lui Macdonald că opinia publică franceză este preocupată numai de dezarmarea Germaniei; înainte de sfârșitul conferinței e necesar un schimb de vederi cu miniștrii Reichului pentruca operațiunile comisiunei de control militar interaliat să poată începe fără întârziere. D. Macdonald a aderat imediat la această sugesțiune, pe care, după declarația sa, intenționa el însuși să o propună. Problema dezarmării Germaniei, esențială pentru siguranța Franței va fi tratată la Londra. D. Herriot a comunicat imediat generalului Nollet această importantă hotărâre care trebuie pusă în legătură cu proiectul preparat la Paris prevăzând ca, ulterior, controlul înarmărilor Germaniei să fie încredințat Ligei Națiunilor.

Havas anunță că știrea care a arătat că Franța este gata să-și retragă trupele din Ruhr în termen de un an dela intrarea în vigoare a planului Dawes, a produs un mare reviriment în cercurile conferinței

din Londra. Se crede în general că Germania va accepta fără discuție condiția pusă de guvernul francez pentru evacuarea militară a bazinului Rhenano-Vestfalian, anume încheierea prealabilă a unui acord comercial franco-german.

Lucrările conferinței vor continua de acum înainte aproape numai prin schimb direct de vederi între miniștrii aliați și germani. D. Stresemann a discutat pe larg cu d. Clementel în cursul după amiezii, probabil pentru prepararea negocierilor diplomatice în vederea încheerii acordului comercial. Este posibil ca d. Herriot să discute astăzi cu miniștrii germani chestiunea reluării controlului militar.

### Programul conferinței interaliat

LONDRA, 12. — Intrucât au circulat informațiuni eronate cu privire la proiectarea conferinței a miniștrilor de finanțe aliați, pentru reglementarea datorilor interaliat, agenția Havas precizează următoarele: D. Macdonald a acceptat după sugesția d-lui Clementel principiul acestei conferințe, principiul recunoscut în scrisoarea din 20 Februarie 1924, adresată d-lui Poincare, unde premierul britanic arată că chestiunea reparațiilor și datorile interaliat sunt strâns legate. Planul Dawes implicând în practică o reducere importantă a datoriei germane, unii aliați în special Franța nu vor mai primi decât suma reparațiilor lor materiale cu excluderea sarcinilor reprezentate prin pensuni, în timp ce alte puteri ale căror teritorii au rămas neatinsse de război, își vor putea acoperi, cel puțin în parte cheltuețile făcute cu pensiunile. Este deci echitabil ca reglementarea problemei reparațiilor în aplicarea planului Dawes, să aducă după sine reglementarea datorilor interaliat, Conferința proiectată se va ține probabil la Paris, către sfârșitul lunei Noemvrie, cu participarea Statelor Unite.

**BON** pentru un ANUNȚ de publicat la rubrica

**Mica Publicitate**

13 August 1924

# Economice.

## N. F. R. și S. M. R. sub regimul comercializării

La ministerul de industrie și comerț se continuă cu febrilitate lucrările pregătitoare în vederea aplicării regimului de comercializare tuturor întreprinderilor statului cu caracter economic. Actualmente se află în studiu proiectul de comercializare a serviciilor de transport pe apă: N. F. R. și S. M. R.

O comisie specială s'a și întrunit ieri seară la ministerul de industrie sub prezidenția d-lui secretar general dr. I. N. Angelescu. În afară de d-sa au mai luat parte d-nii: comandor Mărgineanu directorul serviciului maritim și ing. Carp directorul navigației fluviale, din partea ministerului de comunicații; d. lt-colonel Coatu din partea mareșului stat major al armatei, d. ing. Meruță subdirector general al C. F. R. din partea acestor instituții și d. ing. Cesar Popescu din partea direcției generale a industriei.

Cum proiectul de comercializare a căilor de transport pe apă a fost din vreme studiat la ministerul de comunicații, reprezentanții serviciilor respective din cuprinsul acestui departament au informat comisia asupra punctelor la care s'a eprist ministerul de comunicații în ce privește organizarea pe baze comerciale a serviciilor lui de navigație.

Cu acest prilej s'a arătat și situația în care se găsesc în prezent aceste servicii (de câte vase plutitoare dispun, ce fel de tipuri și modul de funcționare), punându-se față

în față cu nevoile reale ale unei exploatare bine organizate și complet înzestrate, spre a deservi toate interesele comerciale ale României întregite.

Asupra punctelor cuprinse în proiectul ministerului de comunicații a urmat un schimb de păreri și de propuneri, urmând ca în cadrul lor să se întocmească și statutele de organizare a acestei categorii de întreprinderi comercializate.

Nu s'a căzut încă de acord dacă să se înființeze o singură societate pe baze comerciale, în care să fie contopite și serviciul de navigație fluvială (N. F. R.) și cel de navigație maritimă (S. M. R.) sau dacă nu e preferabilă soluția întemeierii a două societăți de sine stătătoare: una pentru navigația fluvială și alta pentru cea maritimă.

După discuțiile urmate s'ar părea că cea de-a doua formulă are mai mulți șanși de izbândă și, în acest caz, serviciul N. F. R. se va contopi probabil cu alte întreprinderi particulare, precum ar fi soc. S. R. D., iar serviciul S. M. R. va funcționa cu soc. „România”, întreprindere particulară de transporturi pe mare.

Hotărârile definitive se vor lua în consiliul superior de control și îndrumare, care se va întruni după 15 ale lunii curente.

Între timp însă comisia specială întrunită aseară își va continua lucrările pregătitoare.

## Situația agricolă a României în a doua jumătate a lunii Iulie 1924

După rapoartele primite, la direcția statistică agricolă din ministerul agriculturii, dela consilieratele agricole județene, situația agricolă a țării în a doua jumătate a lunii Iulie (15-31 a. c.) a fost următoarea:

### In Muntenia

În Muntenia au căzut ploii în județele Caliacra, Vlașca, Olt, Dâmbovița, Ialomița, Buzău, Ilfov, Gorj, Muscel, Mehedinți, Argeș, Durostor, în una căror ploii starea porumbului se prezintă mai mult decât bună în aceste județe.

De a-emecea porumburile sunt frumoase și în celelalte județe unde au mai căzut mici ploii parțiale; în afară de județele Romanși, Brăila, Teleorman, unde se simte nevoie de ploaie, atât pentru porumburi cât și pentru islazuri. Tot în rândul acestor trei județe din urmă se poate clasa și jud. Tulcea, unde se simte nevoie de ploaie, deși au mai căzut pe alocuri ploii parțiale. Ploii cu grindină, cari să facă mari ravagii, nu au căzut.

În general, în această parte a țării, porumburile promit o recoltă bună. Seceratul e aproape terminat și se continuă treieratul.

### In Moldova

În Moldova de asemenea au căzut ploii parțiale (și pe alocuri generale) în județele: Vaslui, Bacău, Botoșani, Covurkui, Roman, Tutova, Dorohoi, Putna, Fălcieni și Neamț. Vremea s'a menținut mai mult secetoasă decât ploioasă în jud. Tecuci, iar în jud. Fălciu a fost cu totul secetoasă.

Ploii cu grindină n'au căzut decât pe alocuri (jud. Neamț). În urma acestor ploii, porumburile sunt frumoase, iar pe unde nu căzu-e, starea porumbului s'a îmbunătățit, prezentând o recoltă bună, afară de jud. Fălciu unde până a um starea e mijlocie. Se continuă cu treieratul păioșelor. Viile deasemenea sunt frumoase.

### In Transilvania

În Transilvania au căzut ploii parțiale, în unele locuri generale și anume în jude-

### Respectarea noului regim al pâinei

Pentru a asigura stricta aplicare a dispozițiilor luate de guvern în ce privește regimul de execuție al făinei și cel de vânzare și fabricație a pâinei negre, ministerul de industrie a dat pe ziua de ieri următoarea decizie:

Având în vedere regimul grâului, făinei și pâinei stabilit prin jurnalul consiliului de miniștri No. 1995 din 30 Iulie 1924.

Având în vedere necesitatea exercitărei unui control special asupra aplicării acestui regim și în desosebii asupra fabricației făinei și pâinei negre deciden:

Art. 1. Se înstăue pe lângă Ministerul de Industrie și comerț direcția generală a industriei, o comisie pentru controlul aplicării regimului făinei și pâinei, compusa din d-nii:

Tomistocle Alexandrescu, vicepreședinte al Comisiei Interioare a Capitalei, Cezar Popescu, directorul general al Industriei, dr. A. Zaharia, profesor universitar și directorul

tele: Timiș-Torontal, Trei-Scaune, Turda-Arieș, Caraș Severin, Brașov, Satu-Mare, Maramureș, Hunedoara, Cojocna, Sibiu, Mureș-Turda și Arad.

Ploii cu grindină n'au căzut decât pe alocuri (jud. Brașov). În general, porumburile sunt bune. Se continuă treieratul păioșelor.

### In Basarabia

În BASARABIA au căzut ploii în jud. Hotin, Tighina și Orhei. În jud. Chișinău și Bălți de asemenea a căzut ploaie, însă mai puțină ca în cele mai sus citate. Vremea a fost secetoasă în jud. Cetatea-Albă. Porumburile promit o recoltă mulțumitoare.

### In Bucovina

În BUCOVINA au căzut ploii mai mult generale: în jud. Cernăuți, Gura-Humorului, Câmpulung și Suceava. Starea porumbului este foarte bună.

Prețul muncilor agricole variază în diferite părți ale țării.

În MUNTENIA s'a plătit o zi cu palmele dela 50-60 lei cu mâncare: o zi cu carul s'a plătit dela 250-400 lei.

În MOLDOVA prețurile au fost la fel cu cele din Muntenia.

În TRANSILVANIA s'a plătit o zi cu palmele 40-50 lei și mâncare: o zi fără mâncare s'a plătit 70-100 lei, iar o zi cu carul s'a plătit dela 100-500 lei

În BASARABIA o zi cu palmele s'a plătit între 50-60 lei și o zi cu carul 150-200 lei, iar în BUCOVINA la fel.

### Starea vitelor

STAREA VITELOR e în general bună. În județele Bihor, Sibiu, Mureș-Turda, Satu-Mare, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Dorohoi, Fălcieni și Bucovina s'au ivit, în unele, febra aftoasă și antraxul, iar în altele pesta porcină. Din cauza hranei insuficiente, vitele sunt slabe, în jud. Fălciu, Brăila, Tulcea și sudul Basarabiei.

Laboratorului de chimie al Universității din București, Colonel Barca, directorul Manutanței Centrale a Armatei. Secretarul comisiei va fi d. Alexandru Tomescu, șef de serviciu.

Art. 2. Atribuiunile acestei Comisii sunt:

De a veghea la stricta aplicare a regimului comerțului și fabricației și pâinei stabilit prin jurnalul consiliului de miniștri No. 1995/24, constatând abaterile și propunând autorităților în drept măsurile și sancțiunile necesare, potrivit dispozițiilor în vigoare și a prevederilor din legea pentru înființarea și reprimarea speculei ilicite.

### Statul va da avansuri ardelenilor din despăgubirile de război

Ministerul de finanțe hotărându-se să plătească unele avansuri din despăgubirile de război cucerite populației din Ardeal, a dispus concentrarea declarațiilor individuale ale dăunaților la oficiile directoratului finan-

țelor din Cluj. D. director Christu Simionescu a și luat măsuri în consecință.

Cu toate că aceste declarații nu sunt verificate nici pe cale judecătorească nici pe cale administrativă, ministerul va plăti însă avansuri în măsura unui procent care se va fixa ulterior.

Între timp se va proceda și la verificarea declarațiilor pe cale administrativă.

### Prețul benzinei grele n'a fost urcat

Ministerul industriei și comerțului a trimis următorul comunicat oficial:

Ministerul industriei și comerțului fiind informat că societățile de petrol au intenționa de a urca prețul de vânzare la benzina grea și în unele localități l-au și urcat, se aduce la cunoștința publică că nici o sporire de preț nu a fost admisă, iar contravenienții vor fi dați în judecată conform legii speculei.

## Devizele și valuta.

Rador, 13 August.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin:	125. — —	125. —
Amsterdam:	207.12.50 —	207. —
New-York:	528.75 —	530.50
Londra:	240.4.50 —	2405. —
Paris:	2930. — —	2945. —
Milano:	2389. — —	2397. —
Praga:	1570. — —	1570. —
Budapesta:	69.50 —	69.50
Belgrad:	670. — —	660. —
București:	237.50 —	237.50
Varșovia:	— — —	— —
Viena:	7475. — —	7475. —

București închiderea: Paris 12.30, Londra 997, Berlin —, Newyork 217. —, Milano 995, Zurich 41, Viena 31. —, Praga 650, Budapesta —

Vaiute: Napoleon 815, Marca de aur 53, leva 153, lira turcească 112, font englez 990, franc francez 1250, franc elvețian 42,50, lira 990, drachma 390, dinar 263, dolar 216 50, coroana austriacă 32,50, coroana maghiară 29 —, so col 645, Marca polonă 43. —

## Apa de „Borsec”

naturală, bogată în acid carbonic, apă minerală cu cel mai gust. A sosit acum în sticle proaspăt impachetate și se găsește în cafele, restaurante și în toate prăvăliile de coloniale.

# Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.  
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)

## Emulație de înot la care asistă M. S. Regina Maria

Sovata, 13

Unica ramură a sportului care se cultivă mai puțin sistematic la noi: este înotul. Dar nu pentru lipsa de amatori, ci mai mult pentru că, nu avem un teren potrivit pentru ținerea astorfel de concursuri. Nicăiri în țară un lac potrivit cu apă stătătoare și de dimensiuni mai corespunzătoare și nici măcar un bazin convenabil. Totuși iubitorii notației nu lasă nici un prilej ca să nu se manifeste și în direcțiunea aceasta. Sunt două mai multe societăți cari au și câte o ramură a acestui sport elegant și foarte sănătos. Așa „Gloria” din Arad, „Vulturii” din Lugoj cari dispun de o gardă însemnată și de distincii înotători, apoi „Cfr.-Mureșu” din Tg.-Mureș cu „MSE” din același loc, și Kac-Cluj și „Torekves” din Oradea-Mare.

Cluburile „Cfr.-Mureș” cu „MSE” din Tg. Mureș de comun acord au aranjat un astfel de concurs în Sovata la care au mai participat și Torekves-Oradea-Mare. M. S. Regina Maria fiind în vilegiatură în această localitate împreună cu ceilalți oaspeți ai băilor acestora au asistat la acest concurs interesant.

Iată și rezultatele concursului.

100 m. 1. Schultemeister MSE.  
2. Cosma CFR Mureș.  
3. Garzon MSE.

100 m. înot pe spate:  
1. Devich Oradea-Mare.  
2. Fodor MSE.

400 m. concurs principal:  
1. Jean Ionescu oaspe.  
2. Cisar MSE.  
3. Pollak Oradea-Mare.

100 m. pe piept:  
1. Farkas Oradea-Mare.  
2. Felicides Oradea-Mare.  
3. Nagy Tg.-Mureș.

50 m. pentru fete:  
1. Sturdza Florica.  
2. Vățianu Elena,  
3. Contesa Telcky Elisabeta.

50 m. pentru vizitatorii băilor:  
1. Ioan Ionescu.  
2. Bachmann.  
3. Sturdza.

3X50 m. stafetă:  
1. Torekves.  
2. MSE.  
3. CFR. Mureș.

Luând în calculație toate punctele programul acestui concurs situația echipelor participante se formează:

1. MSE Tg.-Mureș.  
2. Torekves Oradea-Mare.  
3. CFR Mureș Tg.-Mureș.

## Dela Redacție

S. I. Arad. Sosindu-ne prea târziu, — rezervăm pentru numerele viitoare.

VINE!  
Cel mai simplu  
VINE!  
Cel mai popular  
VINE!  
Cel mai emoționant

"MAMA"

Cețiți și răspândiți  
Tribuna No